

اعظم ملایی

پژوهشگر روابط بین الملل

در هفته های گذشته نخستین معاهده بین المللی حقوقی در حوزه هوش مصنوعی پس از ۶ سال بحث و مذاکره، برای امضا در دسترس کشورهای مذاکره کننده از جمله اعضای اتحادیه اروپا، ایالات متحده و بریتانیا قرار گرفت و توسط ۵۷ کشور به تصویب رسید. بر اساس اعلام شورای اروپا این اولین معاهده بین المللی است که برای استفاده از هوش مصنوعی یک چارچوب الزام آور حقوقی می سازد و هدف آن تضمین توسعه هوش مصنوعی در راستای حقوق بشر، دموکراسی و حاکمیت قانون» عنوان شده است. با تصویب این کنوانسیون پرسش ها و ابهامات متعددی پیرامون آن شکل گرفته؛ از جمله اینکه محتوا و الزامات این معاهده چیست و طی چه فرایندی و با چه اهدافی شکل گرفته است؟ آیا انطور که در برخی رسانه ها انعکاس یافته این معاهده واقعا جهانی است و برای همه کشورها الزام آور است؟ ایران باید چه موضعی در قبال این معاهده داشته باشد و چشم انداز حکمرانی هوش مصنوعی خود را چگونه تعریف کند؟ با آغاز به کار دولت جدید، دستگاه دیپلماسی جمهوری اسلامی ایران باید در کنار توجه به سایر مشکلات عرصه سیاست خارجی از جمله برجام و رفع تحریم ها که به حق در اولویت رسیدگی قرار دارند؛ بحث حکمرانی عادلانه و فراگیر بر هوش مصنوعی در عرصه جهانی را نیز در دستور کار خود قرار دهد و ابتکار عمل های فوری در این زمینه داشته باشد. هرچند با توجه به سطح مشکلات فعلی کشور در عرصه سیاست داخلی و خارجی موضوع هوش مصنوعی ممکن است به نظر برخی مسئولان و تصمیم گیران مبحثی تجملی و دارای عدم اولویت به نظر برسد، اما تصویب معاهده اخیر در حوزه هوش مصنوعی نشان داد دیگر زمانی برای به تأخیر انداختن این موضوع باقی نمانده و چنانکه دولت ایران به فوریت به این موضوع ورود نکند، در حالی هنوزاز مشکلات پرورنده هسته ای رهایی نیافته ایم، در آینده ای نه چندان دور پرورنده جدیدی تحت عنوان «پرورنده هوش مصنوعی جمهوری اسلامی ایران» گشوده خواهد شد و مقامات دیپلماتیک کشورمان باید با محدودیت هایی که کشورهای غربی در این حوزه برابیمان تعریف و تدوین کرده اند، دست و پنجه نرم کنند. در شرایطی که کشورهای غربی به صورت متحد و یک دست به سمت ایجاد معاهده بین المللی چند جانبه در حوزه هوش مصنوعی اقدام کرده اند، اتخاذ راهبرد های تک روانه و انفرادی هرچند لازم و مثبت است، اما کافی نیست و نمی تواند دارای آثاری با برد وسیع منطقه ای و جهانی باشد. بنابراین راهبرد موفق این است که جمهوری اسلامی ایران ضمن تصویب قوانین داخلی، به پیشبرد سازوکارهای منطقه ای و جهانی موازی، با مشارکت کشورهای اسلامی و شرقی فعال در حوزه هوش مصنوعی که در معاهده غربی هوش مصنوعی نادیده گرفته شده اند، نیز بپردازد. البته در این مسیر نقطه شروع باید برخی اقدامات در حوزه داخلی باشد؛ در گام نخست؛ لازم است مجلس شورای اسلامی به این قضیه ورود کرده و با بهره گیری از گزارش های تحقیقی که مرکز پژوهش ها در سال های اخیر در زمینه هوش مصنوعی منتشر کرده و نیز برخی مطالعات تکمیلی دقیق و فشرده و البته با فوریت به تصویب قوانین داخلی برای بهره گیری از هوش مصنوعی در حوزه های همچون استفاده اخلاقی، حفظ حقوق کاربران، شفافیت و مسئولیت پذیری در استفاده از هوش مصنوعی بپردازد. همچنین اجرایی کردن راهبرد ملی هوش مصنوعی کشور(مصوب خردادماه ۱۴۰۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی) توسط دولت، سازمان ملی هوش مصنوعی و سایر سازمان ها باید با جدیت و فوریت مدنظر قرار بگیرد. در گام دوم؛ ایران می تواند با توجه به نادیده گرفته شدن کشورهای حوزه خلیج فارس در معاهده هوش مصنوعی جدید (احتمالا به دلیل مشکلات حقوق بشری)، رهبری برخی ابتکارات منطقه ای را به دست بگیرد و از کشورهای اسلامی و پیشرو منطقه که در سال های اخیر پیشرفت های خوبی در زمینه هوش مصنوعی داشته اند، دعوت کند تا معاهده یا سازمانی مشترک برای حکمرانی بر هوش مصنوعی تصویب یا تأسیس کنند. در گام سوم؛ در عرصه جهانی ایران می تواند از طریق سازمان هایی همچون بریکس و شانگهای به ترغیب کشورهای قدرتمند این حوزه برای شکل دادن به یک معاهده مشابه بپردازد و جلوی غربی شدن یکسره حکمرانی بر و برای هوش مصنوعی را بگیرد. همچنین ایران می تواند با کشورهای شرق آسیا که پیشرفت های خوبی در زمینه حکمرانی هوش مصنوعی داشته اند همکاری کند. به عنوان نمونه، کشور کوچک سنگاپور در سال ۲۰۱۹ نخستین مدل «چارچوب حکمرانی هوش مصنوعی» در قاره آسیا ارائه کرده است تا به استقرار اخلاقی و مسئولانه فناوری های مصنوعی هوشمند کمک کند. با توجه به تجربه و سند ارائه شده توسط سنگاپور در این حوزه، شورای راهبری هوش مصنوعی ایران می تواند مقدمات و همکاری های لازم داخلی و منطقه ای برای طراحی مدل «چارچوب حکمرانی هوش مصنوعی کشورهای اسلامی» را فراهم کند و با مشارکت کشورهای منطقه اولین سند در این حوزه را به سازمان همکاری های اسلامی جهت تصویب ارائه دهد. جمهوری اسلامی ایران تا قبل از سال ۱۴۰۳ نه تنها یک «سند راهبردی هوش مصنوعی» نداشت، بلکه از یک نهاد و یا کمیته خاص مسئول و متولی جهت نظم دهی و پیگیری فعالیت ها در حوزه هوش مصنوعی نیز برخوردار نبود و این امر سبب برخی دوباره کاری ها و هدر رفت هزینه، وقت و انرژی نخبگان کشور شد و همچنین مانع پیششاری ایران در عرصه منطقه ای در حوزه هوش مصنوعی شد، اما خوشبختانه با تصویب کلیات سند ملی هوش مصنوعی توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی و تأسیس سازمان ملی و تشکیل شورای راهبری هوش مصنوعی در سال ۱۴۰۳، به نظر می رسد شرایط برای نقش آفرینی فعالانه جمهوری اسلامی ایران در زمینه هوش مصنوعی مهیا شده است و می توانیم امیدوار باشیم حداقل بعد از مواجهه با تهدید جدی «معاهده تاماا غربی هوش مصنوعی» اخیر، اقدامات مؤثر و فوری برای شکل دهی به حکمرانی ایران در حوزه هوش مصنوعی انجام شود.

احمد خرم در گفت وگو با «آرمان ملی»:

پزشکیان باید توسعه سیاسی را به صورت ویژه در دستور کار قرار بدهد

توسعه اقتصادی از مسیر توسعه سیاسی می گذرد

پزشکیان هرچه زودتر با کشورهای غربی رابطه اقتصادی ایجاد کند

صورت ویژه آن را دنبال کند. توسعه سیاسی نیز به معنای تأمین آزادی های فردی واجتماعی است. البته توسعه سیاسی نیز دارای تعریفی است. الزاماتی دارد و باید معقول و متناسب با دیدگاه های انسان های متعالی و نظریه پرداز باشد. در واقع مقدمه و زمینه توسعه فراهم کردن توسعه سیاسی یعنی آزادی بیان، آزادی مطبوعات و آزادی و در انتخاب است. رقابت در انتخاب یکی از مهم ترین وجوه آزادی های سیاسی است که متأسفانه در انتخابات اخیر اعم از ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی و شورای شهر کمرنگ بوده و بسیاری از افراد شایسته به دلایل نامشخص رد صلاحیت شده و خانه نشین شده اند.» در ادامه محاصل این گفت وگورا می خوانیم.

که در این زمینه وجود دارد این است که مهم ترین زمینه برای توسعه کشور توسعه سیاسی است و به همین دلیل پزشکیان باید توسعه سیاسی را در اولویت نخست خود قرار بدهد و به صورت ویژه آن را دنبال کند. توسعه سیاسی نیز به معنای تأمین آزادی های فردی واجتماعی است. البته توسعه سیاسی نیز دارای تعریفی است. الزاماتی دارد و باید معقول و متناسب با دیدگاه های انسان های متعالی و نظریه پرداز باشد. در واقع مقدمه و زمینه توسعه فراهم کردن توسعه سیاسی یعنی آزادی بیان، آزادی مطبوعات و آزادی در انتخاب است. رقابت در انتخاب یکی از مهم ترین وجوه آزادی های سیاسی است که متأسفانه در انتخابات اخیر اعم از ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی و شورای شهر کمرنگ بوده و بسیاری از افراد شایسته به دلایل نامشخص رد صلاحیت شده و خانه نشین شده اند.

◀ در شرایط کنونی مهم ترین مطالبه مردم از دولت بهبود وضعیت اقتصادی و معیشتی است. در چنین شرایطی دولت چگونه می تواند اولویت خود را به توسعه سیاسی تغییر بدهد؟

اگر قرار است توسعه اقتصادی رخ بدهد و وضعیت معیشتی و اقتصادی مردم رشد پیدا کند باید از مسیر توسعه سیاسی و حل چالش های سیاسی عبور کند. امروز مهم ترین مشکل دولت پزشکیان تحریم های بین المللی و ارتباط اقتصادی با غرب است که باید هرچه زودتر حل شود. در سال های اخیر ضرر و زیان زیادی به دلیل عدم رابطه اقتصادی ی با کشورهای توسعه یافته متوجه کشور شده و ما در این زمینه هزینه های زیادی داده ایم. چالش مهم دیگری که پزشکیان با آن مواجه است تورم افسارگسیخته است. تورم ما باید همواره نزدیک به تورم جهانی یعنی دو و نیم تا سه درصد باشد در حالی که تورم در کشور ما در سال های اخیر۴ درصد و حتی بالاتر بوده است. این وضعیت شکننده و برای مردم آزاردهنده است. امروز شرایط به شکلی است که جوانان دیگر نمی توانند شغل و درآمد مناسب داشته باشند و به همین دلیل علاقه ای به ازدواج ندارند. هنگامی که وضعیت شغلی و ازدواج جوانان مناسب نیست به معنای این است که کشور با چالش های جدی مواجه است. مسکن چالش دیگری است که امروز جوانان با آن مواجه هستند و زندگی آنها را تحت تأثیر قرار داده است. توسعه اقتصادی مهم ترین وجه توسعه است که روی دیدگاه مردم نسبت به حکومت و میزان مقبولیت آن تأثیر مستقیم دارد. آیا کسانی که امروز در کشور مسئولیت دارند از خود این سوال را پرسیده اند که چه اتفاقی رخ داد که میزان مشارکت مردم در انتخابات که زمانی ۹۸ درصد بود امروز به زیر۴ درصد رسیده است؟ در دور دوم انتخابات ریاست جمهوری اخیر در حدود۴۹ درصد مردم در انتخابات شرکت کردند که به دلیل اینکه احساس خطر کردند در انتخابات شرکت کردند گرچه شرکت نمی کردند. مردم احساس کردند اگر در انتخابات شرکت نکنند این احتمال وجود دارد که افرادی به قدرت برسند که از صلاحیت کافی برخوردار نیستند. حتی اگر میزان مشارکت کنندگان را همان ۵۰ درصد در نظر بگیریم این سوال وجود خواهد داشت که که چه کار با مردم کرده ایم که ۵۰ درصد مردم از دست رفته اند و دیگر حاضر نیستند در انتخابات مشارکت کنند. به همین دلیل باید عواملی که باعث کاهش

پزشکیان یک رئیس جمهور زنده است

پیشین ما بعد از آقای خاتمی، مرده بودند، به عنوان یک جسم و یک شبخ بودند. آقای رئیسی می آمد شعاری داد، احمدی نژاد هم خوشن تولید می کرد. وی تصریح کرد: آقای پزشکیان یک رئیس جمهور زنده است. زنده چیست؟ زنده این است که خیلی چیزها را در زندگی جدی نگیرید، مثلاً شما دارید در خانه زندگی می کنید یکده می بینید که قسمت گچ

رابطه با آمریکا، نگاه و حرفی که می زند که می گوید جالب است، ایشان می گوید آنها تحریم کرده اند، تحریم نکنند. ما که با آنها رفیق هستیم و آنها را دوست داریم. خب این خیلی حرف متفاوتی است از اینکه بگویم تحریم کرده اند! غلط کرده اند. بخود کرده اند، تحریم کنند ما هم می ایستیم و تحریم را دور می زنیم. این کارها و حرف هایی که آقای رئیسی یا آقای احمدی نژاد می گفت، به نظر من این نوع برخورد آقای پزشکیان، حساسیت ها را کاهش می دهد و از سطح خونسخت عبور می کند.

در حملات رژیم صهیونیستی به لبنان ۸۷۲ تن شهید و زخمی شدند

آرمان ملی: ترس از اینکه جنگ ویرانگر اسرائیل در غزه می تواند به یک درگیری منطقه ای گسترده تر منجر شود، بعد از انفجار پیجرها و بیسیم های حزب...، به نقطه هشدار رسیده است. در همین حال ایرنا به نقل از روزنامه عبری زبان یدیعوت آحاروت اعلام کرد که امانوئل مکرون رئیس جمهور فرانسه تلفنی با بنیامین نتانیاهاو نخست وزیر اسرائیل گفت وگو و او را متهم کرده که منطقه را به سمت جنگ سوق می دهد. این در حالی است که تنش ها در منطقه بعد از ترور اسماعیل هنیه در تهران اوج گرفت و ایران متعهد شد که از اسرائیل به خاطر ترور هنیه که یک روز پس از شهادت یکی از فرماندهان حزب الله در حمله هوایی اسرائیل در بیروت رخ داد، انتقام بگیرد. تشدید تنش ها در لبنان زمانی استمرار یافت که سید حسن نصرالله درست زمانی که روز پنجشنبه در بیروت سخنرانی می کرد، جت های اسرائیلی بر فراز این شهر پرواز کردند و شیشه های ساختمان ها را با هدف القای ترس تکان دادند. ساعاتی بعد، اسرائیل رگباری از حملات رابه لبنان آغاز کرد و مدعی شد که حدود ۱۰۰ راکت انداز حزب الله و «سایت های زیر ساختی» را هدف قرار داده است.

در هفته ای که گذشت، کابینه جنگی بنیامین نتانیاهاو، نخست وزیر اسرائیل، اهداف جنگی جدیدی را تصویب کرد که شامل بازگشت ده ها هزار آواره اسرائیلی به مناطقی در شمال کشور در امتداد مرزهای لبنان و سوریه است که به دلیل تشدید حملات موشکی حزب الله پس از حملات حماس از آنجا فرار کرده اند. اسرائیل برای اجرای این خواسته دو مسیر همزمان را دنبال می کند. مذاکره و جنگ. چه آنکه جو بایدن در اولین اظهارنظر در مورد انفجار پیجرها و همچنین حملات اسرائیل به جنوب لبنان که ده ها کشته و هزاران زخمی صهیونیست هایی خبر داده که به خاطر درگیری در مرز لبنان و اسرائیل آواره شده اند. رئیس جمهور آمریکا گزارش ها در مورد اینکه جامعه جهانی از اینکه او بتواند پیش از ترک کاخ سفید آتش بس در غزه را تضمین کند نامید شده گفت؛ ادامه فشار برای آتش بس غزه برای حمایت از صلح منطقه ای بسیار مهم است.

آخرین تحولات لبنان

گزارش روز دوشنبه ایرنا به نقل از شبکه خبری المیادین، وزارت بهداشت لبنان در بیابیه ای اعلام کرد که در نتیجه حملات امروز ارتش رژیم صهیونیستی به مناطق مختلف این کشور ۲۷۵ لبنانی به شهادت رسیدند. طبق گزارش وزارت بهداشت لبنان، این حملات همچنین یک هزار و ۲۴ زخمی نیز بر جای گذاشته است. ارتش رژیم صهیونیستی صبح دیروز حملات گسترده به مناطق مختلف جنوب لبنان را آغاز کرد و تا این لحظه نیز همچنان ادامه دارد. حزب الله لبنان نیز در مقابل حملات به غیرنظامیان در این کشور سکوت نکرده واز همان ساعت اولیه صبح عملیات های خود علیه مواضع و شهرک های صهیونیست نشین در شمال فلسطین اشغالی را در دستور کار قرار داد و طی ساعت گذشته با پرتاب ده ها موشک، مواضع رژیم صهیونیستی را موشک باران کرد. حملات دیروز حزب الله منجر به ترس و وحشت صهیونیست ها شده است؛ طوری که تمامی فعالیت های آموزشی در شهر اشغالی حیفا، تعطیل و همچنین از شهرک نشینا خواسته شده است که به پناهگاه ها بروند. در همین راستا، «نجیب میقاتی» نخست وزیر پیشبرد امور (موقت) لبنان دیروز (دوشنبه) در جلسه هفتگی کابینه این کشور گفت: حملات مداوم رژیم اسرائیل به لبنان به تمام معنا جنگ نسل کشی است و یک نقضه مخرب با هدف تخریب روستاها، شهرهای لبنان و از بین بردن تمام فضا های سبز است. جنبش حزب الله لبنان در پاسخ به جنایت های دیروز رژیم صهیونیستی در بمباران غیرنظامیان در جنوب این کشور، شهرک های شمال تل آویو را هدف موشک باران قرار داد. منابع خبری از به صدا در آمدن آژیر خطر در منطقه هشارون در شمال تل آویو خبر می دهند. پایگاه والا نیز خبر داد که آژیر خطر در مناطق نزدیک به فوردگاه بن گوریون به صدا درآمده است. حملات گسترده موشکی حزب الله درواکش به جنایت امروز رژیم صهیونیستی در حمله به غیرنظامیان در جنوب لبنان صورت می گیرد. رژیم صهیونیستی از صبح دیروز حملات گسترده ای را در جنوب لبنان آغاز کرده و ده ها منطقه را بمباران کرده است. در این حملات، ده ها منطقه مسکونی مورد تهاجم قرار گرفته و برخی منابع از شهادت چندین کودک خبر داده اند. وزارت بهداشت لبنان اعلام کرد شمار شهدای حملات هوایی اسرائیل به جنوب این کشور از صبح دیروز تاکنون به ۱۸۲ شهید و ۲۲۷ مجروح افزایش یافته است.